

Seat No. : _____

AB-113

April-2025

B.A., Sem.-VI

CC-311 : Sanskrit

(साहित्यदर्पणम्)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. नीचेनाभांथी कोर्षपाणु भे कारिकाओ समञ्जवो : 14

Explain any **two** of the following Karikas :

- (1) प्रत्यक्षनेतृचरितो रसभावसमुज्ज्वलः ।
भवेदगूढ शब्दार्थः क्षुद्र चूर्णकसंयुतः ॥
- (2) सुखदुःखसमुद्भूति नानारसनिरन्तरम् ।
पञ्चादिका दशपरास्तत्राङ्काः परिकीर्तिताः ॥
- (3) आशीर्वचनसंयुक्ता स्तुतिर्यस्मात्प्रयुज्यते ।
देवद्विजनृपादीनां तस्मान्नान्दीति संज्ञिता ॥
- (4) नानाविधानसंयुक्तो नातिप्रचुरपद्यवान् ।
आवश्यकानां कार्याणाम् विरोधाद्विनिर्मितः ॥

अथवा/OR

1. नाटकना स्वरूपनी चर्चा करो. 14

Discuss the form of Drama.

2. नीचेनाभांथी कोर्षपाणु भे कारिकाओ समञ्जवो : 14

Explain any **two** of the following Karikas :

- (1) सूत्रधारस्य वाक्यं वा समादायार्थमस्य वा ।
भवेत्यात्र प्रवेशश्चत्कथोद्घातः स उच्यते ॥

- (2) अधिकारः फले स्वाम्यमधिकारी च तत्प्रभुः ।
तस्येतिवृत्तं कविभिराधिकारिकमुच्यते ॥
- (3) यत्रार्थे चिन्तितेऽन्यस्मिंस्तल्लिङ्गोऽन्यः प्रयुज्यते ।
आगन्तुकेन भावेन पताकास्थानकं तु तत् ॥
- (4) दिनावसाने कार्यं यद्दिने नैवोपयद्यते ।
अर्थोपक्षेकैर्वाच्यमङ्गच्छेदं विधाय तत् ॥

अथवा/OR

2. पञ्च अर्थोपक्षेपकाः नी सविस्तृतं चर्था करो : 14
Discuss five अर्थोपक्षेपकाः elaborately.

3. नीचेनाभांथी कोर्षपाणु भे कारिकाओ समझावो : 14

Explain any **two** of the following Karikas :

- (1) बीजं बिन्दु पताका च प्रकरी कार्यमेव च ।
अर्थप्रकृतयः पञ्च ज्ञात्वा योज्या यथाविधि ॥
- (2) मुखं प्रतिमुखं गर्भो विमर्श उपसंहतिः ।
इति पञ्चास्य भेदाः स्युः क्रमाल्लक्षणमुच्यते ॥
- (3) रहस्यार्थस्य तूभेदः क्षिप्तिः स्यात् त्रोटकं पुनः ।
संरब्धवाक् अधिबलमभिसंधिच्छलेन यः ॥
- (4) अंगहीनो नरो यद्वन्नैवारम्भक्षमो भवेत् ।
अंगहीनं तथा काव्यं न प्रयोगाय युज्यते ॥

अथवा/OR

3. विश्वनाथना भते संध्यंगोनुं इण जणुावो. 14

Evaluate the result of Sandhyango according to Vishvanath.

4. કાવ્યશાસ્ત્રના ઈતિહાસ વિશે નોંધ લખો. 14

Write a note on the history of poetics.

અથવા/OR

4. ધ્વનિ સંપ્રદાય અને અલંકાર સંપ્રદાય વિશે નોંધ લખો. 14

Write a note on ધ્વનિ સંપ્રદાય and અલંકાર સંપ્રદાય.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ લખો : (ગમે તે સાત) 14

Answer the following question by choosing the correct option : (any seven)

- (1) વિશ્વનાથ ઉપરૂપકના કેટલા પ્રકાર આપે છે ?
(a) 10 (b) 18 (c) 12
- (2) વિશ્વનાથ પ્રસ્તાવનાને શું કહે છે ?
(a) આમુખ (b) ગર્ભાઙ્ક (c) પ્રોચના
- (3) નાટકનો નાયક કેવા પ્રકારનો હોવો જોઈએ ?
(a) ધીરોદાત્ત: (b) ધીરલલિત (c) ધીરોધ્ધત
- (4) નાટકમાં ભારતીવૃત્તિનો પ્રયોગ કોણ કરે છે ?
(a) સૂત્રધાર (b) સ્થાપક (c) નટી
- (5) નાટકને અંતે કયો રસ આવવો જોઈએ ?
(a) અદ્ભૂત: (b) હાસ્ય: (c) શાન્ત:
- (6) નાટકમાં વધુમાં વધુ કેટલા અંક હોવા જોઈએ ?
(a) 7 (b) 10 (c) 5
- (7) વિષ્કંભકના કેટલા પ્રકારો છે ?
(a) 4 (b) 5 (c) 2
- (8) પ્રાપ્ત્યાશા શાનો પ્રકાર છે ?
(a) સન્ધિ: (b) અવસ્થા: (c) અર્થપ્રકૃતિ:

- (9) પ્રતિભુખ શાનો પ્રકાર છે ?
(a) સન્ધિ (b) ક્રિયા (c) અવસ્થા
- (10) વક્રોક્તિ સંપ્રદાયના પુરસ્કર્તા કોણ છે ?
(a) કુન્તક: (b) ભામહ: (c) ક્ષેમેન્દ્ર:
- (11) કાવ્યાદર્શ ગ્રંથના કર્તા કોણ છે ?
(a) વામન (b) દણ્ડી: (c) ભામહ:
- (12) આચાર્ય ભામહના ગ્રંથનું નામ શું છે ?
(a) કાવ્યાલંકાર:
(b) કાવ્યપ્રકાશ
(c) નાટ્યશાસ્ત્ર:
-